

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Kalisz - najstarsze miasto w Polsce

czas trwania: 4 godziny, typ: piesza, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Kalisz uważane jest za najstarsze miasto w Polsce, leżące na szlaku bursztynowym. Wzmiankowany w dziele "Geografia" przez aleksandryjskiego astronoma i geografę Ptolemeusza w 158 roku jako Kalisia.

Wędrówkę rozpoczynamy od najstarszej części miasta - Zawodzia. W tym miejscu istniała osada już we wczesnej epoce żelaza i w okresie rzymskim. Znajduję się tu obecnie odrestaurowany w 2007 roku gród z czasów Mieszka Starego, z przełomu XII i XIII wieku. Rezerwat Archeologiczny Zawodzie znajduje się przy ulicy Bolesława Pobożnego i jest czynny w sezonie turystycznym od 1 maja do 31 października.

Do grodu na Zawodziu przylega drewniany kościółek św. Wojciecha. Pierwsze informacje o nim pochodzą z początku XIII wieku, obecny pochodzi z 1798 roku. Z Zawodzia dochodzimy do ulicy Częstochowskiej i idziemy w kierunku centrum miasta. Po drodze mijamy budynek teatru, położony malowniczo nad rzeką Prosną. Następnie idziemy al. Wolności, najbardziej reprezentacyjną ulicą Kalisza. Skręcamy w prawo, przechodząc przez Most Trybunalski znajdujemy się na ulicy Sukienniczej, gdzie po prawej stronie znajduje się kościół i klasztor oo. Franciszkanów. Jest to najstarsza świątynia zakonna w Kaliszu.

Po zwiedzeniu kościoła wracamy na ulicę Sukienniczą i dalej idąc nią i jej przedłużeniem ulicą Kolegialną dochodzimy do Placu Jana Pawła II. Na placu tym stoi Bazylika Wniebowzięcia NMP czyli Sanktuarium św. Józefa. To jeden ze starszych kościołów miasta, wielokrotnie niszczone i odbudowywany. Obecnie późnobarokowa świątynia z końca XVIII wieku z bogatym wystrojem wnętrza i cudownym obrazem św. Rodziny zwanym obrazem św. Józefa. W podziemiach kościoła znajduje się kaplica poświęcona księżom pomordowanym w hitlerowskich obozach koncentracyjnych. Z tyłu bazyliki widzimy Basztę Dorotkę z fragmentami murów obronnych miasta z okresu średniowiecza.

Wracając do placu Jana Pawła II idziemy prosto do ulicy Stawiszyńskiej, gdzie na jej początku znajdują się jezuicki kościół pw. Nawiedzenia NMP i przylegający do niego klasztor. Bardzo interesujący jest dziedziniec i ogródek tej świątyni, gdzie znajduje się wiele pomników i obelisk. Kościół zaś jest jednonawowy i zdobiony go piękne polichromie wykonane przez zakonników w latach 1765-1785. Wracamy się do placu Jana Pawła II, skąd ulicą Zamkową przechodzimy do rynku. Główną budowlą rynku jest ratusz, obecny powstał w latach 1919-1925. W sezonie letnim jest możliwość wejścia na wieżę i obejrzenia wspaniałej panoramy miasta położonego w szerokiej dolinie Prosną i na otaczających jej wzgórzach. Z rynku udajemy się ulicą Kanoniczną do Katedry Kaliskiej, kościoła św. Mikołaja, uważanego za najstarszą świątynię w Kaliszu. W jego ołtarzu znajduje się kopia obrazu Rubensa "Zdjęcie z krzyża", oryginał spalił się w pożarze w 1973 roku (lub został skradziony). Obok kościoła zachował się dom parafialny, jest to najstarszy w Kaliszu wolno stojący budynek. Na tym kończymy ten spacer po najstarszym grodzie w Polsce.

Program wycieczki

Kalisz

Rezerwat archeologiczny na Zawodziu

Kilometr na południe od centrum miasta, na terenie dzielnicy zwanej obecnie Zawodziem, wznoszą się wały pierwotnego Kalisza, czyli pozostałości drewnianoziemnego grodu istniejącego w tym miejscu od połowy IX do połowy XIII w. Podczas prac archeologicznych na przełomie lat 50. i 60. XX w. odkryto tutaj kamienne fundamenty XII-wiecznej kolegiaty pw. św. Pawła, w której w 1202 r. spoczęło ciało jej fundatora - księcia wielkopolskiego Mieszka III, zwanego Starym, syna Bolesława Krzywoustego. Nowsze badania z lat 80. dowiodły, że w obrębie tej świątyni zachowały się resztki starszego drewnianego kościoła z XI w., co stanowi nie lada atrakcję, ponieważ wszystkie kościoły polskie z tego okresu, przynajmniej te znane dotychczas, były murowane. Warto wiedzieć, że w czasach Mieszka III w Kaliszu pojawili się osadnicy żydowscy, którym książę powierzył prowadzenie mennicy. Wybijane w niej srebrne denary miały napisy w języku hebrajskim!

W 2007 r. na terenie grodziska przeprowadzono szeroko zakrojone prace budowlane, w trakcie których zrekonstruowano dolne partie murów kolegiaty, wieżę bramną i fragment wału obronnego oraz kilka typowych chat wczesnośredniowiecznych. Do rezerwatu prowadzi most przerzucony nad pozostałościami dawnej fosy. Co roku w czerwcu organizowany jest tutaj jarmark archeologiczny, a w ostatnią sobotę sierpnia - Biesiada Piastowska. Rezerwat warto zobaczyć. Zwiedza się go od maja do września w godz. 9.00-14.00 (oprócz poniedziałków), w innym terminie po uzgodnieniu z Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej.

51°44'47"N 18°06'07"E | na mapie:A

Kalisz

Kościół pw. św. Wojciecha

Pierwotny kościół prawdopodobnie istniał w tym miejscu

już w XI wieku i do 1406 roku pełnił funkcję kościoła parafialnego. Świątynię kilkakrotnie przebudowywano - po raz ostatni w 1798 roku za sprawą cieśli Jana Kejnera (Kcimieja). Gruntowna restauracja miała miejsce w 1870 roku.

Kościół jest drewniany, jednonawowy. W barokowym ołtarzu głównym umieszczono obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, namalowany na desce (1619). Kamienną kropielnicę przeniesiono tu prawdopodobnie z dawnej kolegiaty pw. św. Pawła. Mało kto wie, że progiem kościoła św. Wojciecha (przy wejściu głównym) była przez wiele lat płyta z piaszkowca, która po odwróceniu okazała się romańską płytą nagrobną Mieszka Starego. Obecnie płyta ta znajduje się w Muzeum Ziemi Kaliskiej.

51°44'47"N 18°06'16"E | na mapie:B

Kalisz

Zespół klasztorny Franciszkanów

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa z 1257 roku z fundacji Bolesława Pobożnego jest najstarszą świątynią zakonną w Kaliszu. Wczesnogotycki, trzynawowy, pierwotnie bazylikowy, w XIV wieku przebudowany na halowy. Szczyt kościoła wczesnobarokowy. We wnętrzu warto zobaczyć: na sklepieniach bogatą dekorację stiukową w typie lubelsko-kaliskim, późnobarokowe ołtarze główny i boczne. Przy kościele gotycka kaplica Męki Pańskiej.

Klasztor z połowy XIV wieku, pierwotnie gotycki, przebudowany w XVIII wieku w stylu barokowym, z krużgankami wokół wirydarza. Kościół i klasztor otacza mur (częściowo gotycki) stanowiący fragment murów obronnych miasta.

Ciekawostka archeologiczna 1: Podczas prowadzonych w kościele prac remontowych odkryto na początku lutego 2018 r. niezwykle rzadką srebrną monetę wzorowaną na matapanie (wenecki grosz). Podobnych monet znaleziono

w naszym kraju zaledwie trzy a ta konkretna (czwarta) jest - zdaniem archeologów, - południowosłowiańskim naśladownictwem oryginału. Oprócz niej znaleziono m.in. monetę z wizerunkiem Stefana II Urosza (król Serbii), denar węgierski i rzadko spotykany dwudenaar Zygmunta Augusta z 1570 r.

Ciekawostka archeologiczna 2: Pod koniec lutego 2018 r. w prezbiterium kościoła franciszkanów odkryto znajdujące się pod tynkiem 16-metrowe malowidło przedstawiające prawdopodobnie św. Krzysztofa. Wg konserwatorów może być ono największym freskiem w Polsce a może nawet i w Europie.

Źródła informacji: Nasze Miasto Kalisz ; Wiadomości Nasze Miasto Kalisz

51°45'41"N 18°05'21"E | na mapie:C

Kalisz

Bazylika kolegiacka z XIV w. Sanktuarium św. Józefa

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP z 1353 roku - murowany, późnobarokowy z gotyckim prezbiterium i zakrystią, trzynawowy, bazylikowy, z wieżą w fasadzie. W kopule kaplicy św. Józefa polichromia z 1831 roku. Ołtarz główny klasycystyczny, murowany, w ołtarzu poliptyk późnogotycki (1500), ołtarze boczne rokokowe, z końca XVIII wieku, cenne obrazy i naczynia liturgiczne. Obecny kształt kościoła zyskał dzięki odbudowie w XVIII wieku.

51°45'48"N 18°05'36"E | na mapie:D

Kalisz

Basza Dorotka - Centrum Kaliskich Baśni i Legend

Basza Dorotka jest jednym z zachowanych elementów dawnych murów obronnych Kalisza. Została wzniesiona w poł. XV w., pierwotnie posadowiona na rzucie prostokąta. Obecny kształt uzyskała około poł. XVI w., podczas przebudowy po pożarze miasta (1537 r.). Jest to obiekt dwukondygnacyjny o wys. 9,46 m i średnicy 5,35 m, nakryty dachem półstożkowym. Przystosowana do funkcji obronnych z racji posiadania trzech okrągłych otworów strzelniczych.

Dawne archiwalia z II poł. XVIII w. nazywają ją "skarb" co świadczy, że pełniła funkcję magazynowe. Używana również była nazwa "carceres" (więzienie), ale dostępne źródła sądowe z tamtego okresu nie potwierdzają takowego przeznaczenia wieży. Od poł. XIX w. nosi nazwę Dorotka, ogólnie przyjętą do dziś (nieznane jest pochodzenie tej nazwy).

Od 2017 r. Basza Dorotka pełni funkcję Centrum Kaliskich Baśni i Legend . We wnętrzu fortecy, z pomocą multimedii najmłodszy turyści mogą poznać najbardziej znane podania i legendy kaliskie. Mogą stanąć oko w oko z "Milczącą Żabą", "Marcinkiem", "Dorotką" - lalką artystyczną. Zobaczyc mural przedstawiający Kalisz pod panowaniem Dynastii Piastów Kaliskich.

Warto wiedzieć: Zwiedzanie Baszty Dorotki jest połączone ze zwiedzaniem skarbcza sanktuarium Świętego Józefa

51°45'50"N 18°05'38"E | na mapie:E

Kalisz

Klasztorny zespół pobernardyński

Kościół pw. Nawiedzenia NMP z 1607 roku - murowany, późnorenansowy, jednonawowy. Warto zobaczyć: polichromie rokokowe z XVIII wieku autorstwa bernardynów Walentego Żebrowskiego i Paschaliasa Wołosa, ołtarze, główny i boczne, późnobarokowe z połowy XVIII w.

Klasztor - barokowy, murowany z 1622 roku. Trzyskrzydłowy z krużgankami wokół wirydarza.

Cmentarz - otoczony murem z pilastrami, z XVIII wieku. Na cmentarzu kolumna z 1813 roku, upamiętniająca zmarłych żołnierzy francuskich.

Brama przykościelna i dzwonnica - późnobarokowe.

51°46'00"N 18°05'37"E | na mapie:F

Kalisz

Neoklasycystyczny ratusz

Kiedy wybudowano w Kaliszu pierwszy ratusz? Dokładna data nie jest sprecyzowana. Wiadomo natomiast, że w 1426 r. Kalisz posiadał władze miejskie. Prawdopodobnie budynek magistratu był drewniany. W XV w. siedziba władz mieściła się w budynku murowanym, dwupiętrowym z wysoką wieżą. Niestety niszczyły go pożary w latach 1537 i 1693. Kres jego użyteczności zakończył kolejny pożar, który miał miejsce w 1792 r.

Kilkanaście lat później, tj. w roku 1888 zaczęto budowę kolejnego ratusza. Autorem projektu był architekt Józef Chrzanowski. Jednak i temu obiektowi nie było dane przetrwać do naszych czasów. Spłonął w roku 1914 podczas niszczenia Kalisza przez wojska pruskie. Obecny ratusz jest czwartym magistratem, wzniesionym w latach 1920-27 według planów architekta Sylwestra Pajzderskiego, będącego uproszczonym planem architekta Stefana Szyllera.

Fasada ratusza ozdobiona jest okazałym ryzalitem wspartym na arkadach, zakończonym frontonem, w którym znajduje się herb miasta. W ratuszu, na wysokiej wieży znajduje się platforma widokowa z której można podziwiać piękną panoramę miasta.

51°45'46"N 18°05'24"E | na mapie:G

Kalisz

Katedra św. Mikołaja z XIII w.

Kościół zbudowany po 1253 roku z fundacji księcia kaliskiego Bolesława Pobożnego. W latach 1358-1810 należał do kanoników laterańskich. Spalony w 1560 i 1609 roku. Zabytek odbudowano w 1612. Gotycki trzynawowy, bazylikowy z neogotycką wieżą i kaplicą (w kaplicy polichromie i witraże autorstwa Włodzimierza Tetmajera z 1909 roku). Na późnorenesansowych sklepieniach dekoracja stiukowa w stylu lubelsko-kaliskim.

Warto wiedzieć: Na placu przykościelnym, tuż obok dawnego klasztoru Kanoników Laterańskich, na niewysokim cokole stoi dzwon "emeryt" o imieniu Mikołaj odlany w 1912 r. (<https://zyciekalisza.pl/artykul/pechowy-dzwon/620617>).

51°45'51"N 18°05'19"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. arch. Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, marekpic, marekpic, marekpic, saper1390, marekpic, marekpic, saper1390

Trasa dodana przez: BogdanP

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
czwartek 09 stycznia 2025 05:24:33